

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики та математичних методів в економіці

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 051 «Економіка»

(шифр та найменування спеціальності)

За освітньою програмою

«Бізнес-статистика та аналітика»

(назва освітньої програми)

на тему:

«Статистичний аналіз рівня життя населення України у період економічної кризи»

Виконавець:

студент факультету економіки та управління підприємництвом

Шишкін Д.С. _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Вітковська К. В.

к.е.н., доцент

Ольвінська Ю. О. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність проблеми. Україна переживає складну економічну та соціальну ситуацію, яка має прямий вплив на рівень життя населення. Проблема рівня життя населення є надзвичайно актуальною у сучасному світі, а особливо в контексті України. Високий рівень життя є ключовим індикатором соціального розвитку країни, маючи прямий вплив на благополуччя та задоволення потреб громадян.

Актуальність цієї проблеми постає з декількох причин. По-перше, вона впливає з необхідності забезпечення соціальної справедливості та рівних можливостей. Дослідження рівня життя населення допомагають виявити нерівності та негативні тенденції, що сприяє прийняттю ефективних заходів для поліпшення ситуації.

По-друге, високий рівень життя населення має суттєвий вплив на економічний розвиток. Задоволені потреби населення сприяють росту попиту на товари та послуги, що стимулює підприємництво та збільшення виробництва.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою дослідження оцінки рівня життя населення є визначення факторів, що на нього впливають та їх аналіз з метою розробки ефективних політик та програм, спрямованих на покращення якості життя громадян.

У роботі визначенні і вирішенні наступні завдання:

- проведено аналіз динаміки рівня доходів населення, рівня зайнятості, рівня освіти та доступності медичних послуг;
- виявлено основні тенденції рівня життя населення в Україні протягом останніх років, а також визначені можливі ризики та виклики, які можуть вплинути на рівень життя населення в майбутньому;
- розраховано індекс Джині-Тейла за різним типом населеного пункту у період з 2011 по 2021 роки, що вказує на рівень нерівності в доходах населення;
- надано рекомендації щодо досягнення сталого соціально-економічного розвитку та поліпшення якості життя українського населення.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є рівень життя населення в Україні.

Предметом дослідження є фактори, які впливають на цей рівень.

Методи дослідження. При виконанні кваліфікаційної роботи використовувались такі статистичні методи як: метод середніх величин, метод порівняння, показники варіації, метод статистичних групувань, аналіз динаміки, графічний та картографічний методи. Для обробки й аналізу інформації використовувалися такі комп'ютерні програми: Microsoft Excel та Microsoft Word.

Інформаційною базою досліджень є наукові публікації, нормативно-законодавчі акти України та офіційні статистичні дані, а також роботи таких науковців як А.В. Базилюк, Д.П. Богиня, О.М. Шладун, Л.М. Черенько, Е.В.

Галицька, І.В. Калачова, К.В. Вітковська, В.С. Геєць, С.І Пирожков, Л.П. Шевченко, В.С Мандибуря та інші.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано статтю та тези доповідей:

Шишкін, Д. С. Статистичний аналіз життєвого рівня населення України в умовах соціально-економічної кризи [Текст] / Д. С. Шишкін, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 9. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2023. – С. 94 – 102.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми кваліфікаційної роботи, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі кваліфікаційної роботи «**Теоретико-методологічні аспекти дослідження рівня життя населення**» розглядалося дослідження рівня життя населення в Україні. У цьому дослідженні були проаналізовані такі фактори, як доходи населення, доступ до освіти та охорони здоров'я, житловий фонд та інфраструктура. Також було проведено порівняльний аналіз розподілу доходу між верствами населення в 2011 та 2021 роках.

У другому розділі кваліфікаційної роботи «**Статистичний аналіз рівня життя населення України у 2010-2022 роки**» було проведено аналіз таких показників, як розподіл доходу між верствами населення, доступ до освіти та охорони здоров'я, житловий фонд та інфраструктура. Також було досліджено соціально-економічну нерівність та її вплив на розвиток країни. Дослідження також мало на меті проаналізувати можливості для соціального розвитку та поліпшення рівня життя окремих груп населення, таких як дитина, молодь, літні громадяни тощо.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи «**Регіональний аналіз рівня життя населення України**» був зроблений прогноз рівня доходів та витрат на 4 роки для всіх областей України на період з 2022 по 2025 роки. Також було побудовано інтегральний індекс за регіонами України.

ВИСНОВКИ

В ході кваліфікаційної роботи було успішно досягнуто всіх поставлених цілей, пов'язаних з аналізом та оцінкою рівня життя населення України. В роботі розглянуті ключові аспекти оцінки рівня життя, включаючи аналіз динаміки та структури основних показників. Здійснено групування регіонів за критеріями, пов'язаними з якістю життя громадян, а також розраховано індекс Джині-Тейла для вимірювання рівня нерівності в доходах населення.

Отримані результати аналізу виявили наступні особливості:

1. Доходи населення України відзначаються певним зростанням в останні роки, однак розрив між багатими та бідними верствами залишається значним. Середня заробітна плата та пенсія в Україні залишаються нижчими у порівнянні з країнами Європейського Союзу. Також важливо зазначити, що оплата праці є основним джерелом доходу для більшості населення.

2. Спостерігалось збільшення нерівностей в доходах як у містах, так і в селах протягом періоду з 2011 по 2021 роки. Це свідчить про необхідність подальших зусиль у зменшенні розриву між багатими та бідними верствами населення та покращенні соціально-економічного стану всього суспільства.

3. Хоча доходи населення України показують ознаки зростання, все ж необхідно продовжувати працювати над зменшенням розриву між багатими та бідними верствами населення та покращенням соціально-економічного стану всього суспільства.

Отже, отримані результати наголошують на важливості продовження роботи у напрямку зниження соціальних нерівностей та покращення загальної економічної ситуації для досягнення більш справедливого та стабільного рівня життя населення України.

Одним з найсуттєвіших аспектів, який варто враховувати при оцінці рівня життя населення, є доходи. Відзначимо, що протягом періоду з 2011 до 2021 року загальні доходи населення України зросли істотно. За цей період, середні доходи збільшилися з 2309,6 грн. до 9794,9 грн. Виявлене зростання демонструє значиме поліпшення економічного становища населення протягом цього періоду.

Одночасно із зростанням доходів, спостерігалось також певне збільшення сукупних еквівалентних витрат у всіх групах. Темп росту витрат варіювався від 225,30% до 331,32%. Це свідчить про збільшення витрат населення та певний рівень економічного активізму.

Українці надалі виявляють високу спрямованість своїх витрат на продукти харчування та безалкогольні напої, як у 2011, так і в 2021 році. Це може бути пояснено економічною нестабільністю або низьким рівнем розвитку країни. В умовах такої обмеженості люди змушені спрямовувати більшу частину своїх доходів на основні потреби, зокрема на продукти харчування. Це явище відображає пріоритети населення та його зусилля забезпечити необхідний рівень харчування, незважаючи на економічні складнощі. Інші категорії товарів та послуг можуть бути обмеженими або відкладеними на другий план у зусиллях забезпечити достатність їжі для своїх родин. Важливо зазначити, що така спрямованість витрат на продукти харчування відображає складні соціально-економічні умови, з якими стикається населення. Це може бути наслідком обмеженого доступу до ресурсів, низьких доходів або нестабільності на ринку праці. У таких умовах споживачі мають пріоритети, і одним з головних пріоритетів є забезпечення достатнього харчування для себе та своїх сімей.

Вартість споживчого кошика у 2011 році склала 894 грн. У 2021 році ця сума виросла до 2189 грн., що свідчить про збільшення витрат на основні потреби населення. Це означає, що вартість товарів і послуг, що входять до

складу споживчого кошика, зросла протягом цього періоду. Збільшення вартості споживчого кошика може бути наслідком інфляції, зростання цін на продукти харчування, основні товари та послуги, які задовольняють основні потреби населення. Це може бути результатом змін в економічній ситуації, зростання вартості виробництва, транспортування та інших факторів, що впливають на ціни. Також це може свідчити про покращення рівня життя та збільшення споживчої активності населення. Проте, важливо враховувати, що збільшення витрат на споживчий кошик може створювати фінансові труднощі для груп населення з низькими доходами або в умовах економічної нестабільності.

АНОТАЦІЯ

Шишкін Д. С. «Статистичний аналіз життєвого рівня населення України в умовах соціально-економічної кризи».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності

«051 «Економіка»»

(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою «Бізнес-статистика та аналітика»

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2023.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є різні показники та фактори, які впливають на якість життя громадян.

У кваліфікаційній роботі розглянуто методи оцінки рівня життя населення. Проведено аналіз динаміки матеріального становища населення, зокрема динаміку доходів та витрат.

Окремо виділено диференціацію населення за рівнем доходів та оцінку бідності.

Спрогнозовано рівень життя населення України в умовах соціально-економічної нестабільності до 2025 року.

Побудовано інтегральний індекс за рівнем якості життя громадян по регіонах України.

Ключові слова: оцінка рівня життя, економічна криза, статистичний аналіз, доходи, зайнятість, освіта, охорона здоров'я.

ANNOTATION

Shyshkin D. S. «Statistical analysis of the standard of living of the population of Ukraine in the conditions of the socio-economic crisis».

Qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree in special

051 «Economics»

for the educational program "Business Statistics and Analytics"

Odessa National University of Economics. - Odessa, 2023.

The bachelor's thesis consists of three chapters. The object of research is various indicators and factors that affect the quality of life of citizens.

The thesis examines methods for assessing the standard of living of the population. An analysis of the dynamics of the population's material well-being, including income and expenditure dynamics, has been conducted. The differentiation of the population based on income levels and the assessment of poverty have been separately emphasized.

The forecast of the standard of living of the population of Ukraine under conditions of socio-economic instability until 2025 has been made.

An integrated index for the quality of life of citizens has been constructed for the regions of Ukraine.

Keywords: standard of living assessment, economic crisis, statistical analysis, income, employment, education, healthcare.